

HEBDEN BRIDGE
FILM FESTIVAL
NAJLEPSZY FILM
NAGRODA
PUBLICZNOŚCI

MFF
W INNSBRUCKU
NAGRODA JURY
NAJLEPSZY FILM

MFF
W SAINT-JEAN
-DE-LUZ
NAJLEPSZY AKTOR

MOUNTAIN
FILM FESTIVAL
NAGRODA NETPAC
NAGRODA JURY
MŁODZIEŻOWEGO

WOW
FILM FESTIVAL
NAGRODA
PUBLICZNOŚCI

WISCONSIN
FILM FESTIVAL
NAGRODA
PUBLICZNOŚCI

CINEMASIA
FILM FESTIVAL
NAGRODA
PUBLICZNOŚCI

MFF
W PALM SPRINGS
NAGRODA JURY
NAGRODA
PUBLICZNOŚCI

OSCARS®
NOMINACJA

NAJLEPSZY FILM
MIĘDZYNARODOWY

NAKRĘCONY W NAJBARDZIEJ ODLEGŁEJ SZKOLE NA ŚWIECIE

ZNAJDŹ TO, CZEGO SZUKASZ
W NAJMNIEJ OCZEKIWANYM MIEJSCU

ལུན་ཤར་

Lunana

SZKOŁA NA KOŃCU ŚWIATA

materiały edukacyjne dla nauczycieli

/szkoły podstawowe, klasy VII-VIII/

Szanowne Nauczycielki, Szanowni Nauczyciele

Folder edukacyjny, który otworzyliście, został stworzony przy okazji premiery filmu „Lunana. Szkoła na końcu świata” (2022). Opowiedziana jest w nim historia młodego bhutańskiego nauczyciela, który przeżywa wątpliwości związane z wybranym zawodem. W ramach zobowiązań związanych z odbytymi studiami, musi odpracować rok w małej górskiej wiosce w Lunanie. Spotkanie z tamtejszą społecznością i dziećmi, żądnymi nauki i wiedzy, odmienia postawę nauczyciela.

To ważny film dla naszego środowiska, nie tylko bowiem porusza temat roli nauczyciela i szkoły w życiu młodego człowieka, ale może być także powodem do refleksji związanej ze specyfiką pracy nauczyciela, trudnościami, które napotyka. Spotykamy się od jakiegoś czasu z nieuzasadnioną i niesprawiedliwą oceną społeczną naszej pracy. Zdawać by się mogło, że społeczeństwo zapomniało o tym, jak ważną rolę pełni nauczyciel w życiu dzieci i młodzieży, nie tylko naucza, ale również inspirowuje, znajduje mocne strony w swoim uczniach, pokazuje możliwości. Bohaterowie filmu „Lunana. Szkoła na końcu świata” określają to słowami: Nauczyciel dotyka przyszłości.

Słowa te stały się dla mnie inspiracją do napisania dwóch scenariuszy lekcji: na godzinę wychowawczą dla klas 7-8 szkół podstawowych i dla uczniów szkół ponadpodstawowych. W pierwszym z nich skupiłam się na relacji nauczyciel – uczeń, specyfice pracy nauczyciela, zagadnieniu budowania autorytetu. W drugim rozszerzyłam wymienione tematy o kwestię roli szkoły i edukacji w życiu młodego człowieka i szacunku do pracy. Często bowiem jako nauczyciele i wychowawcy mamy wrażenie, że nasi uczniowie traktują szkołę jako życiowy survival, demonizując swoje obowiązki, zapominając o prawach i korzyściach.

Szczerze zachęcam Państwa do wyjścia do kina z uczniami na film „Lunana. Szkoła na końcu świata”. Nie tylko stanie się on przyczynkiem do rozmów o współczesnej szkole i roli edukacji, ale również pokaże, jak odnaleźć szczęście i balans życiowy. Piękne obrazy przyrody Himalajów, proste życie bez technologii, będzie też inspirującą alternatywą, pokazującą harmonię człowieka z naturą i ludźmi.

Film możecie obejrzeć w każdym kinie w Polsce od 13 stycznia 2023 roku. Jeśli nie znajdziecie go w repertuarze, to warto skontaktować się z pobliskim kinem i zamówić projekcję dla szkoły. Znajdźcie czas na seans i przeprowadzenie lekcji po filmie!

Jako autorka i dystrybutor Aurora Films pragniemy dodać małą cegiełkę do tego, żeby przywrócić pracy nauczyciela właściwą wagę i szacunek. Liczymy na to, że przypomnimy młodym ludziom o sensie i roli edukacji. W folderze zamieściliśmy również tekst o filmie autorstwa prof. Romana Lepperta, pedagoga, entuzjasty edukacji. Niech jego słowa będą inspiracją dla nas, Nauczycieli.

Anna Równy

metodyk edukacji filmowej, trenerka edukacji filmowej
administratorka facebookowej grupy *Równy o Filmie dla Nauczycieli*

Prof. dr hab. Roman Leppert* **o filmie „Lunana. Szkoła na końcu świata”**

Czy Lunana to – jak sugeruje polskie tłumaczenie tytułu – film o „szkole na końcu świata”?
Tak i nie jednocześnie.

Tak, bo znaczna część tego filmu dzieje się w szkole, w położonej wysoko w górach tytułowej Lunanie, do której Ugyen – główny bohater filmu – przybywa (za namową babci), aby wypełnić obowiązek odbycia ostatniego roku pracy w charakterze nauczyciela (polskiemu czytelnikowi należy się krótkie wyjaśnienie: to rząd Bhutanu decyduje, gdzie nauczyciel ten obowiązek wypełni). Warunki, jakie tam zastaje skłaniają go do szybkiego powrotu, ten jednak okazuje się niemożliwy. I tu zaczyna się to, co w szkole najistotniejsze: z jednej strony dziecięce oczekiwania, z drugiej reakcja Ugyena na nie. To zderzenie sprawi, że bohater filmu spędza w Lunanie rok, który okaże się zarówno dla niego, jak i dla dzieci, które uczy oraz dla lokalnej społeczności znaczący.

Nie, ponieważ na pierwszym planie tego filmu mamy Ugyena, który wcale nie jest zainteresowany pracą w szkole. Jego marzeniem jest wyjechać do Australii i zostać tam piosenkarzem. Udając się do Lunany ani na moment z tego marzenia nie rezygnuje. Oryginalny tytuł tego filmu (*Lunana. A Yak in the classroom*) kieruje uwagę widza w inną stronę, sugeruje, aby wyeksponować inny wątek fabuły tego filmu. Tytułowy jak spełnia ważną rolę nie tylko dla lokalnej społeczności, staje się on również stałym elementem wyposażenia klasy, w której Ugyen prowadzi lekcje. Najważniejsza jednak okaże się piosenka „Yak lebi lhadar”, którą bohater filmu poznaje w Lunanie, i którą wykona w Australii (gdy już się w niej znajdzie), żeby zwrócić na siebie uwagę znużonej publiczności, nie wykazującej zainteresowania innymi śpiewanymi przez niego piosenkami.

O czym zatem jest ten film? O człowieku, który – żeby zrealizować swoje marzenie – odbywa najpierw (wymuszoną) wyprawę do niewielkiej miejscowości w swoim kraju, z której zabiera m.in. utwór wywołujący zainteresowanie w innej części świata? O globalizacji, która nie dotarła jeszcze do Lunany, za to bohatera filmu przenosi na inny kontynent, żeby tam realizował swoje marzenia? O poszukiwaniu swojego miejsca na ziemi i swojej tożsamości? O drodze, którą musimy pokonać po to, by takie miejsce odnaleźć? Jak na wartościowy film przystało, jest w „Lunanie” wiele warstw, wiele perspektyw, czy mówiąc inaczej złożoność fabuły, dającej się odczytać na różne sposoby.

Jako pedagoga najbardziej zainteresował mnie wątek dotyczący tworzenia (się) szkoły w tradycyjnej społeczności (nie znajdziemy już takiej w Polsce), nawiązywanych relacji, odkrywania miejscowej kultury, znaczeń przypisywanych nie tylko ludziom, zwierzętom, ale również przyrodzie, symboliki, którą bohater podczas pobytu odkrywa. Najbardziej zaintrygowała mnie jednak piosenka, którą Ugyen poznaje w Lunanie. To w niej, jak w soczewce, skupia się to wszystko, co ta wysokogórska miejscowość ma człowiekowi do zaoferowania. Nie tylko człowiekowi w Lunanie, w Australii także.

*pedagog, profesor nauk społecznych, nauczyciel akademicki, były prorektor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, specjalista w zakresie pedagogiki ogólnej, członek Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, redaktor naczelny czasopisma „Przegląd Pedagogiczny”, twórca „Akademickiego Zacisza” – strony facebookowej i kanału na YouTube, gdzie prowadzi rozmowy poświęcone edukacji i/lub pedagogice.

**Scenariusz lekcji
na godzinę wychowawczą
dla szkół podstawowych (klasy VII-VIII)**

Temat:

**Nauczyciel i uczeń,
czyli szkolny
mikrokosmos.**

Autorka: **Anna Równy**

Czas realizacji: 1x45 min

Cele lekcji: Uczeń:

- nabywa wrażliwość społeczną i empatię;
- poznaje reguły społeczne;
- rozmawia o wartościach, w tym o pracowitości, odpowiedzialności, współpracy;
- rozważa znaczenie budowania relacji społecznych;
- uczy się szacunku do pracy drugiego człowieka.

**Metody
i formy pracy:**

- rozmowa sterowana;
- metoda osoby;
- praca w grupach;
- praca w parach;
- praca z kartami pracy.

**Środki
dydaktyczne:**

- karty pracy.

**Przygotowanie
do lekcji:**

Lekcję należy przeprowadzić po obejrzeniu filmu **„Lunana. Szkoła na końcu świata”** reż. Pawo Choyning Dorji.
Nauczyciel drukuje **karty pracy**.

FAZA WSTĘPNA

Nauczyciel/nauczycielka prosi ochotników o odpowiedź na pytanie: *Jakie tematy zostały poruszone w filmie „Lunana”?* (obraz szkoły, rola nauczyciela, misja nauczyciela, pogoń za marzeniami, harmonia z przyrodą, obraz prostego życia, kultura i wierzenia Bhutanu, i inne). Daje przestrzeń na różnorodne wypowiedzi uczniów, zwracając uwagę na to, które wątki zostały uznane za istotne z punktu widzenia młodzieży (warto zapamiętać i wrócić do tego w trakcie lekcji). Podaje temat i proponuje skoncentrowanie się na zagadnieniu relacji nauczyciela i uczniów.

FAZA REALIZACYJNA

Prowadzący/prowadząca wraca do postaci Ugyena, młodego nauczyciela, wysłanego do miejscowości Lunana w celu odbycia ostatniego roku obowiązkowej służby nauczycielskiej. Dopowiada, że w Bhutanie student po ukończeniu nauki jest zobowiązany do odpracowania pięciu lat w tzw. służbie cywilnej. Wiąże się to z polityką „szczęścia krajowego brutto”, o które dba się w królestwie Bhutanu. Obywatele wierzą, że służba krajowi jest obowiązkiem każdego, przynosi dumę i jest wyznacznikiem pozycji społecznej.

Nauczyciel/nauczycielka zadaje pytania:

*Z jakim nastawieniem Ugyen przyjeżdża do Lunany?
Co zmienia w nim pobyt w wiosce?
Jak jest traktowany przez mieszkańców Lunany?*

Uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami.
Następnie nauczyciel/nauczycielka pyta:

*Czy, według Was, pracę nauczyciela można uznać za łatwą?
Jakie cechy nauczyciela są ważne w wykonywaniu tego zawodu?
Jakie cechy ucznia są istotne w procesie uczenia się?*

Prowadzący/prowadząca zapowiada, że w tej części lekcji zajmą się rozważeniami o roli i funkcji współczesnego nauczyciela. Dzieli uczniów na pięć grup i prosi o wykonanie persony nauczyciela (**Karta pracy nr 1**). Wyjaśnia, że jest to metoda służąca stworzeniu wyobrażonej osoby, posiadającej określone cechy, zadania, potrzeby. W trakcie pracy uczniów (około 10 minut) nauczyciel/nauczycielka monitoruje ich działania. Następnie przedstawiciele poszczególnych grup przedstawiają swoje opracowania. Prowadzący/prowadząca zapisuje na tablicy powtarzające się odpowiedzi, tworząc tym samym klasową personę nauczyciela. Podsumowuje zadanie, pytając uczniów, czy zastanawiali się kiedyś nad specyfiką pracy nauczyciela, blaskami i cieniami związanymi z wykonywaniem tego zawodu. Prosi o podzielenie się przemyśleniami, tym, co najbardziej ich zaskoczyło, zastanowiło, itp. Na koniec zadaje pytanie: *Jakie warunki musi mieć spełnione nauczyciel, żeby wykonywać swoją pracę?* Prosi o przedstawienie ich stanowisk z własnego punktu widzenia oraz z analizy bohaterów filmu „Lunana. Szkoła na końcu świata”.

W dalszej części lekcji nauczyciel/nauczycielka zadaje pytania: *Czy, Waszym zdaniem, Ugyen był traktowany przez swoich uczniów jako autorytet? Co o tym zdecydowało?* Prowadzący/prowadząca rozdaje uczniom **Kartę pracy nr 2** dotyczącą budowania autorytetu nauczyciela. Prosi o zapoznanie się z treścią i wykonanie zadania w parach (tak, jak uczniowie siedzą w ławkach). Po upływie 10 minut prosi ochotników o przedstawienie swoich odpowiedzi.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel/nauczycielka przypomina temat lekcji i prosi uczniów o wyjaśnienie, co to znaczy, że nauczyciele i uczniowie tworzą szkolny mikroskosmos? W razie potrzeby przedstawia definicję mikroskosmosu (niewielki, integralny świat, będący odbiciem większego, np. mała społeczność). Uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami.

Praca domowa (dla ochotników):

Jak rozumiesz słowa, które wypowiedają bohaterowie filmu „Lunana. Szkoła na końcu świata”: *Nauczyciel dotyka przyszłości?* Przygotuj wypowiedź pisemną w dowolnej formie.

Karta pracy nr 1

Stwórz personę nauczyciela/nauczycielki.

Nadaj imię,
określ wiek

Określ zawodowe i prywatne
zadania osoby

Określ, z czym
zмага się ta osoba,
co jej przeszkadza,
czego się obawia,
z czym sobie nie może
poradzić itp.

Określ cele,
dążenia,
nadzieje,
aspiracje

-
-
-
-
-
-
-

-
-
-
-
-
-
-

Karta pracy nr 2

Przeczytaj poniższy tekst. Zastanów się, które z poniższych umiejętności i cech nauczyciela są dla Ciebie najważniejsze w budowaniu jego autorytetu.

Wybierz pięć i podziel się nimi z koleżanką/kolegą z ławki, uzasadniając każdą z nich poprzez podanie przykładu zastosowania w pracy w szkole.

Bazą do zbudowania podstaw autentycznego autorytetu wśród uczniów jest m.in.:

- umiejętność nawiązania kontaktu z młodzieżą;
- aktywna sympatia nauczyciela wobec uczniów (umiejętne słuchanie, nienarzucająca się pomoc, itd.);
- poszanowanie godności ludzkiej ucznia oraz jego uczuć osobistych;
- kredyt zaufania, jakim nauczyciel powinien potrafić obdarować swoich wychowanków;
- sprawiedliwość wobec wszystkich uczniów i w każdej sytuacji, w jakiej się znajdują;
- zgodność między tym, co nauczyciel mówi, a tym, jak postępuje;
- niezawodność polegająca na mówieniu prawdy oraz dotrzymywaniu obietnic;
- wymagalność i surowość niemające jednak na celu poniżania uczniów, a jedynie wskazywania progów ich możliwości oraz udzielanie pomocy przy ich pokonywaniu.